

Joan Roís de Corella

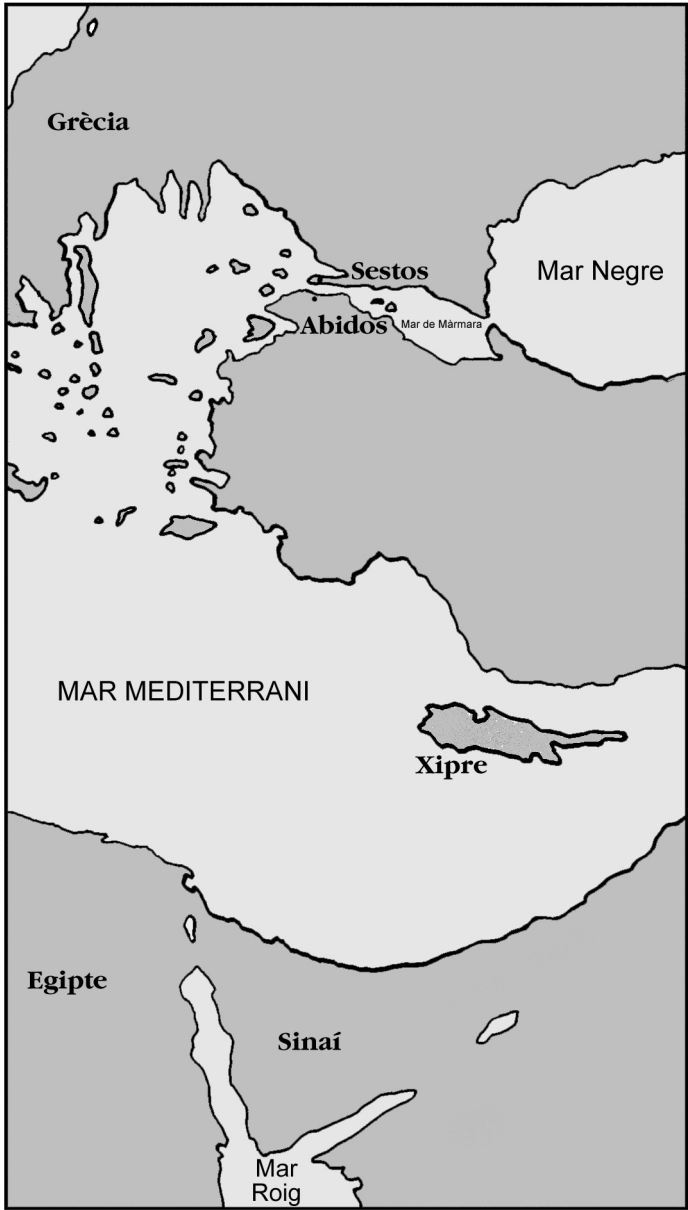
Leandre i Hero Història de Josep

Versió i introducció:
Josep Lozano i Magda Añón

ELS NOSTRES AUTORS

bromera

Grècia

Sestos

Mar Negre

Abidos

Mar de Marmara

MAR MEDITERRANI

Xipre

Egipte

Sinai

Mar Roig

I

En la nostra mar Mediterrània, a la província de Grècia, en les illes que vulgarment s'anomenen l'arxipèlag, hi ha dues ciutats, Sestos i Abidos, distants l'una de l'altra mitja llegua; espai que la mar ocupa i impedeix que totes dues illes en siguin una.

A la ciutat de Sestos vivia Hero, noble donzella d'alt enteniment, gràcia i bellesa, que per tots aquells regnes relluïa amb distingida fama. I a la ciutat d'Abidos vivia Leandre, d'alta perfecció, seny i gentilesa. Només es diferenciaven en el fet que Leandre era home i Hero donzella; perquè tots dos posseïen atractius ben singulars.

II

Com es veieren Leandre i Hero, i Leandre va parlar amb la dida

Un dia va passar Leandre per una gran festa que se celebrava a l'illa de Sestos, i entre les donzelles assistents hi va veure Hero, que reeixia sobre totes per la seua elegant figura. I a ella, perquè així ho disposava la ingrata fortuna, va dirigir la vista Leandre amb modesta actitud. Aleshores, els ulls de la graciola donzella van eixir a l'encontre del mirar de Leandre, i a tots dos els va semblar que tenien les entranyes travessades amb sagetes d'amor, perquè amb la mirada intercanviaren secretes ambaixades que naixien dels cors ferits pel sentiment.

Fou tan colpidor aquest primer encontre, que en tots dos va nàixer un sentiment de profunda atracció.

Més tard, amb aquella major prudència que implica tot gran amor, Leandre va preguntar per tan estimada donzella, i Hero per Leandre, seguint la discreta honestedat que no ofèn gens la bona fama. Però en la recerca de l'amor vertader, al qual no se li pot amagar res, l'enamorat Leandre va descobrir que Hero tenia una dida, Latíbula, en qui ella confiava igual que en la seua pròpia ànima.

Amb deliciosa fatiga es va esforçar Leandre a buscar aquella dona, fins que la trobà. Després, simulant que altres negocis el portaven a ella, pogué parlar-li, i amb gest de temor honest li va dir les paraules següents:

—La fama de la teua virtut, l'assossec i el respecte de la teua edat anciana, bastarien per a ordenar els meus desitjos si es dirigiren a una finalitat indecorosa. Però com que veig, en la teua actitud, que no escoltes amb plaer les meues paraules, no vull estendre'm massa. Només vull que sàpigues que, honestament i d'acord amb Hero, a qui tu has alletat, desitge que la meua vida s'allargue entre els seus braços, com a captiu i marit. Que altre bé en aquest món no ambicione, ni puc ambicionar. Per tant a tu, benaventurada dida, a qui Hero tant estima, vull oferir-te els meus béns, persona i vida; perquè, com que són tots d'Hero, vol la raó que amb les seues joies també guardes les meues.

III

Va respondre la dida d'Hero a Leandre

—Tot i la teua prudència, afable i graciós jove —respongué la discreta vella—, em preocupa una sola cosa: que intentes enlletgir els teus actes de virtut amb el vel de viciosos tractes, i que faces com aquells que la fruita del seu hort tenen per més saborosa si botant les parets, com lladres, la cullen. Si tu, així com dius, cosa que raonablement s'ha de creure, desitges Hero com a esposa, dins els límits d'honestedat, sigues sensat i aconsegueix el que anheles pel camí de la virtut. La meua filla de llet i senyora té un virtuós pare, de gran prudència; una mare honesta, de virtuosa fama, i molts i

excel·lents parents, amb els quals pots tractar bonament el que demanes. Perquè si, com em dius, estimes merescudament Hero, fuig no solament de cosa deshonest, sinó de tot allò que s'hi assemble, ja que si per altres mals camins arribes al que desitges, tu mateix ho lamentaries quan la tingueres per muller i senyora.

IV

Va partir Leandre de la ciutat de Sestos

Confós i enamorat es va separar Leandre de la discreta vella. El jove reflexionava sobre amb qui podria tractar del seu matrimoni amb Hero, tot i buscant el camí que hauria de portar-lo al seu desitjat objectiu. D'altra banda, i sense que ell ho sabera, l'honest donzella prometia als déus vots, i els feia juraments, perquè li foren tan favorables que li atorgaren Leandre per marit.

Tot un any va passar Leandre intentant el seu pròposit, fins que un dia, al capdavant, després d'haver-li negat el pare d'Hero el matrimoni amb ella, i amb l'esperança perduda, perquè ni pel camí de virtut ni per força d'amor pensava que podria aconseguir el seu voler, va decidir no veure-la durant uns quants dies, a fi que, sofrint la trista vida, passara el temps, el qual grans negocis soluciona. Aleshores, allunyant-se de Sestos, amb els ulls mirant la vora del mar, i més encara la casa de la seua estimada, va murmurar perquè ningú no l'oïra:

—Tan gran dolor esquinça el meu cor trist,
que tinc recel que la mort m'assalte de sobte;
la qual jo tem perquè no em faça perdre
a vós, mon bé, per qui suporte el viure.
I per això fuig de venir-vos a l'encontre;
perquè els vostres ulls, des del mur d'honesta vida,
disparen amb tremp d'or les fletxes de Cupido,
i encerten, matant, tots els qui no us fugen.

V

Molts joves parlen a Hero de matrimoni

Molts joves nobles, amb grans béns naturals i de fortuna, sollicitaren a Auster, pare d'Hero, casarse amb la filla, enlluernats per la seua honestedat, seny, discreció i bellesa. Al capdavant, Auster, només considerant els béns de fortuna, va elegir per gendre un jove sense béns naturals, ni morals, però que tenia grans riqueses. Que sovint Déu, per mostrar la poca estima que sent pels béns de fortuna, permet que siguem posseïts per aquells que no posseeixen cap virtut.

No acceptava la trista Hero aquell matrimoni, perquè no era amb Leandre, i també perquè el qui la demanava era, entre tots els pretendents, a qui més avorria.

Aleshores, Hero va dir al seu pare que, de moment, la seua voluntat no la inclinava pel matrimoni, s'excusava en algunes fingides indisposicions de salut i callava la vertadera causa: l'amor per Leandre, per qui el seu cor, i tota la seua persona, emmalaltia.

VI

Va conèixer la dida què causava la tristesa d'Hero

La prudent dida atenia, sol·lícitament, la vida de l'honesta jove, a qui havia alletat quan era xiqueta. Però en observar-la, va intuir que una melancòlica aflicció l'embargava, perquè el color de la cara i la magresa de la seua figura, sense causa manifesta, denotaven el seu turment. A més a més, els continus sospirs assenyalaven el foc que encenia les seues entranyes per l'amor de Leandre.

D'aquesta manera encobria la donzella el seu primer i gran amor, però el seu sofriment era tan pesat que no trobava cap altre remei als seus mals sinó perdre la vida.

Fins que un jorn, a l'hora del crepuscle, en què havia pujat la trista donzella en una alta torre des de la qual es podien contemplar els murs de la ciutat d'Abidos, on vivia Leandre, Latíbula, preocupada per la melancolia d'Hero, va pujar-hi també sigil·losament a fi d'escoltar com l'afligida donzella, estant sola, es planyia de la seua sort. La qual, contemplant la ciutat de Leandre, amb llàgrimes que corrien abundants des dels seus ulls, deia plorant:

—Del món no em dolc, ni que pugua perdre la vida,
perquè l'esperit, ja lliure del cos,
puga, volant, estar prop de Leandre.

VII

*Va demanar la dida a Hero
la causa de la seua tristor*

Encara s'hauria lamentat més la trista Hero, si no fóra perquè Latíbula, a penes oir el nom de Leandre, va entrar pel terrat de l'alta torre, i, acostant-se a l'estimada jove, li va dir dolçament:

—La contínua tristesa que suportes dins del teu cor, en dany de la teua bella i delicada persona, em confirma clarament que algun gran dolor et turmenta. I no saps en quina mesura perjudiques, amb la teua actitud, la gran estima que et tinc, perquè la meua vida no val res si no et veig feliç. Per què no em contes la causa per la qual, amb voluntat decidida, vols abandonar la vida? Si és un mal que no es puga remeiar, per què tenint-lo amagat l'augmentes, impedint que puga alliberar-se? Descarrega una part dels teus enutjos en mi, i portem totes dues, amb carro de vertadera amistat, aquell pes que una sola no podria portar. Confia en mi, ja que si em contes els teus secrets de la meua boca no han d'eixir, si no és amb l'ànima. Comunica'm el motiu del teu mal, perquè cal que tingues algun remei o descans, i recolza tan gran pes damunt el pilar de la meua vertadera estima que a tu, vida meua, t'ofereisc.

VIII

Va descobrir Hero, a la dida, l'amor per Leandre

Un sospir, que eixia del fons del cor de la plorosa Hero, va ser l'inici d'aquestes paraules:

—L'honestedat que he mamat dels teus pits, estimada dida, m'ha emmudit, amagant la pena de la meua desventura. Esperava que algun dia tu, per l'amor que em tens, m'interrogares. Perquè així, contestant-te, em semblaria que la meua honestedat no seria injuriada, ja que l'obligació que tinc de respondre't em faria confessar-te moltes coses que per vergonya mai no et diria.

»La causa de la meua perdició és Leandre, a qui honestament desitge per marit. I com que per no aconseguir-lo ma vida es consumeix, vull que els meus mals acaben amb una mort desesperada.

Aleshores, Latíbula va estar uns instants mirant la plorosa donzella, i li digué:

—En poques ocasions, o mai, de començaments desraonats es pot esperar un final pròsper. Si em feres cas, estimada filla i senyora, et casaries amb qui, plaent-te a tu, fóra també acceptat pel teu pare. Perquè si no vols aquest jove Exosus, que et resulta tan odiós, pots prendre'n algun altre que siga conforme a la teua voluntat i a la del teu pare.

—Oh gran desventura la meua! —respongué la donzella—, perquè el meu pare vol tant Exosus per gendre, que no n'escolta cap altre. I no acceptaria Leandre encara que fóra l'únic home del món. Per tant pensa, estimada dida, quant més perfecte trobe

Leandre dins el meu cor comparant-lo amb Exosus. Perquè a tu no vull, ni puc negar-te, que pensant en Leandre tots em desagraden igualment: perquè a tots avorrisc, ja que no són Leandre, i també a Exosus avorriria, encara que no estimara tant Leandre.

IX

*Va concertar la dida una cita amb Leandre,
perquè vinguera a parlar amb Hero*

Seria enutjós descriure les honestes raons que argumentava Latíbula, per confortar la trista Hero. Al capdavall, però, l'amor, que sobre les altres passions encega el nostre enteniment, vencé la prudent i honesta vella, i aquesta prometé a l'enamorada Hero que tindria Leandre per marit, ja que la jove no volia acceptar cap altre remei. A més a més, pensava la dida que no cometia una gran errada en voler salvar la seua filleta d'aquella miserable vida.

Així, a l'enamorada donzella vencia l'amor per Leandre, i a la prudent anciana l'amor per Hero.

Oh, gran follia, creure que algun mal es puga remeiar amb un altre! Perquè el mal augmenta si es vol remeiar amb altres nous delictes. Oh! Benaventurats aquells qui, servint Déu, contemplen els seus manaments per regla de virtuosa vida, i tot allò que els ocorre per res no ho estimen, a fi de no ofendre Déu!

Quant fóra millor per a Hero sofrir qualsevol tristesa o pena, abans que contractar matrimoni